

Manuel Maria Fuentes i Gasó

Les entranyes de la bèstia

ANY CARDENAL VIDAL I BARRAQUER 150

El Cardenal en un vaixell de viatge cap a Itàlia (s.d.) · El Cardenal Vidal i Barraquer, a l'exili, amb el Dr. Sugranyes de Franc. (ca. 1939-1943). Fotografies: AMCAM (Fons Arxiu Família Vidal-Barraquer) · Homenatge del president Josep Tarradellas i Govern de la Generalitat de Catalunya al Cardenal Vidal i Barraquer (1978). Fotografia: AMCAM (Fons Josep Salceda)

La guerra, considerada sovint a l'Esclat, com una bèstia desprietada i sense escrúpols, sempre intenta implantar la seva pròpia lògica. Fins al punt que, de vegades, mira d'imposar els seus tempos, les seves regles i la seva manca d'ètica. El tot s'hi val, per tal d'assolir allò que es pretén. Vidal i Barraquer va penetrar les entranyes de la bèstia i la seva crueltat no el va pas condicionar, ni va aconseguir que el cor se li tornés agre. El cardenal va anteposar els seus principis evangèlics i humanitaris a d'altra mena de càlculs i combinacions.

Es va dedicar a cercar i repartir diners i queviures als seus clergues, religiosos, laics i a la seva pròpia família, necessitats. Ho va aconseguir tot pidolant l'ajut arreu del món. Mentre algun prelat considerava que ajudar-los significava col·laborar amb l'enemic perquè així entraven divises a la zona republicana, algun altre no tenia escrúpols a donar als militars l'ajuda obtinguda dels catòlics europeus o americans. L'ajut inestimable del seu germà Josep, dels fejecistes, del Dr. Jaume Toldrà, del Dr. Vila i Abadal, de Ferran Ruiz Hebrard, de Maurici Serrahima, i d'alguns altres, van fer

possible que moltes persones subsistissin dignament durant la contesa.

El seu lema episcopal *"diligite alterutrum"*, és a dir, *"Estimeu-vos els uns als altres"* el va convertir en la clau hermenèutica principal per a *"resistir"* davant la persecució. Per això no s'estava d'insistir en els valors de l'amor i de la reconciliació. Aquests, i no pas cap altres, havien d'ésser la clau per a llegir adequadament els signes dels temps: *"Res de venjances, caritat i caritat, per damunt de tot i contra altres ventades que puguin bufar en altres indrets. Deu ésser aquesta*

la pedra de toc". I també, el seu vicari general, el Dr. Salvador Rial, afirmava amb determinació: *"Insisteixo molt en foragitar dels esperits tot sentiment de venjança, recordant-los que la venjança pròpia del cristià és l'amor; també els hi faig present que ningú deu buscar la culpa o la responsabilitat dels altres, sinó cadascú la pròpia, o per pecats de comissió, o per pecats d'omissió"*.

Va treballar sempre, malgrat els limitats instruments que l'imposaven les especials circumstàncies del seu exili, per assolir una pau justa i negociada. Així, el 7 de novembre de 1938, quan la batalla de l'Ebre pràcticament estava ja decidida, encara escrivia al cardenal Pacelli: *"La idea d'una gestió pacificadora no s'aparta del meu pensament. Hi escolta tant a la missió d'un bisbe, estimar i recercar la pau"*. I proposava, una vegada més, l'acció mediadora d'Anglaterra i els passos que havia fet, conjuntament amb el cardenal Verdier, de París, mentre insistia en la raó profunda de l'afer: el Bon Samarità, tot referint-se al bon Jesús, i afegia: *"Con arreglo caritativo y justo*

se puede conseguir mucho más que con la victoria completa por las armas, que deja a los espíritus agriados y humillados y poco dispuestos al perdón o al olvido".

El Dr. Rial l'informava puntualment dels bombardeigs indiscriminats que sovintejaven a Barcelona, Tarragona i Reus, entre d'altres poblacions catalanes. El cardenal feia arribar al Vaticà el pànic dels seus habitants, tot demanant la intervenció pontificia pel cessament dels bombardeigs a la població civil. El 10 de maig de 1938 els diaris barcelonins es feien ressò de la gestió, que en aquest sentit el papa Pius XI havia fet davant del govern de Salamanca.

Malgrat que la seva pròpia persona es trobava, com a exiliat, en una posició molt feble, mai no va dubtar a fer gestions per tal d'ajudar i facilitar la llibertat d'altres exiliats o presoners. Es va interessar personalment, entre d'altres, per la sort de Manuel Carrasco

i Formiguera, executat finalment pels franquistes, i per Ventura Gassol i Rovira, antic conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, detingut i empresonat a la presó d'Aix-de-Provença, l'octubre de 1941, que havia d'ésser lliurat als alemanys pel govern de Vichy. L'acció del canonge Carles Cardó i del cardenal Vidal i Barraquer, que ho comunicà a Pius XII, va provocar que el mateix pontífex demanés el seu alliberament al govern de Petain. Les gestions també van afavorir Josep Tarradellas i Martí Feced, empresonats juntament amb Gassol. La seva acció humanitària, impregnada, com no podia ésser d'altra manera, de la seva pregona fe, mai no fou destorbada per la ideologia d'aquells a qui volia ajudar. La defensa dels febles, amb els qui compartia la nuesa de l'exili, el van fer més fort interiorment.

Per altra banda, considerava que un món nou no es podia bastir sobre la barbàrie

de la violència engendrada durant els anys de la guerra i sobre les seqüeles de la venjança i la repressió indiscriminades. Només el perdó i la misericòrdia podien engendrar un món realment nou. No és gens estrany, per tant, que el mes de novembre de 1937, el Dr. Rial li proposés que, un cop acabada la guerra, el darrer diumenge, dels quatre dedicats a la reparació i el desgreuge pels estralls de la persecució religiosa, se celebrés a la catedral de Tarragona un *"ofici de difunts i oració fúnebre per tots els morts des del 19 de juliol 36, sense distinció de colors, i al dia següent, un gros funeral, assistint-hi tota la clerecia de l'arquebisbat"*.

Així doncs, no ens ha de fer por, ni hem de tenir vergonya d'afirmar i de reconèixer que l'epitafi del gran papa Gregori VII s'escau a qui fou considerat *"el cardenal de la Pau"*, Francesc d'Assís Vidal i Barraquer: *"He estimat la justícia i he odiat la iniquitat; per això moro exiliat"*. ■

GAMBRILS
la teva destinació

Cambrils

www.cambrils-turisme.com